

A MOTOLLA irodalmi és művészeti melléklete

Megjelent: 1988. február 1.-én

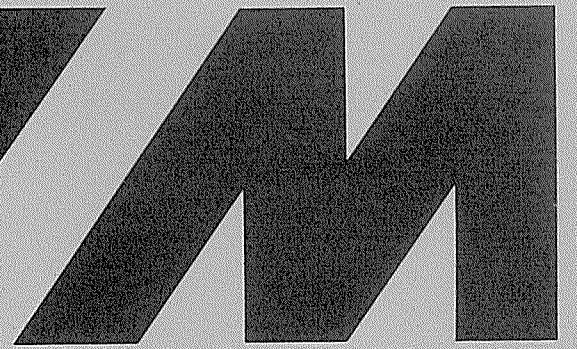
Szerkeszti: K. Lengyel Zsolt és Szász Judit Anna

Levelezési cím: Postfach 440301, D-8000 München 40

Verleger:

Thomas Steinbach, Kunreuthstraße 32, D-8000 München 60

KÖRVONALAK

A kör vonalai

A kör bezárul. De csak ideiglenesen. Legyen kerete a beszélt szó forgalmának. Legyen mondanivaló, olyan, amilyent 1984 óta Balla Bálint, Basilides Barna, Josef Bielmaier, Horst Bienek, Borbándi Gyula, Czigány Lóránt, Deréky Pál, Domahidy András, Földényi F. László, Gergely András, Dieter Gros-

ser, Hajnal László Gábor, Hanák Tibor, Harmat Pál, Hendi Ilma, Konrád György, Kovács András Bálint, Kozma György, Márton László, Mózsi Ferenc, Hans-Henning Paetzke, Petri György, Schöpflin György, Szamosi József, Szilágyi Sándor, Szöcs Géza, Vermesy Péter, Michael Voslensky, Richard Wagner hoztak Münchenbe. A KÖR-be. Abba a társaságba, amely önmaga tagadásából jött létre. *Lehet, hogy útjaink különböző irányba haladnak ezentúl, de mindenképpen úgy, hogy egyszer már*

keresztelkedtek — ennek jegyében tagadta magát életre három nyári találkozó után a KÖR, önbizalomban, kijózanodva. A hétvégek helyébe esték terveződtek, az összefogó témák szemben egyőnre szabott kérdések, a magyarközpontúság mellé magyar nyelvű kitekintések. És az irány? A kör bármelyik pontjából oda jussunk, kértük mindegyik aznap estén, ahová Te, előadó-felolvasó-válaszoló-vitatkozó, akkor jutsz, amikor leginkább azonosulsz mondanivalóddal.

A házigazda nem iránytű. Azért *házi*, hogy kérjen és bátorítson; azért *gazda*, hogy kellőképpen megbecsülje a benyújtott termést. Mindenkit előbb a – vendég mércéjével mérjen. S mivel vannak — lesznek — még, akiket jelenlétükben nem mérhetünk: legyen mérce írásra.

A magyar írásbeliség egyetemes. Hát igen. Magyarul írni tudók hiányukkal is jelen vannak. Országhatárokon innen vagy túl, a magyar író: beosztott. Az eltökélt oszthatatlanság

beosztottja. Egy mozgalomé. Mihelyst írni tud, mozog a magyar.

Minket itt az érdekel, hogy milyen a magyar, amikor csak írni tud. S milyen az író, ha nem magyar. Amikor egyedül magát képviseli. Versben, szépprózában, esszében.

A KÖR-nek azért nincsen neve, mert VONALAI mindig is öntörvényűségre voltak hivatottak. Mert a házigazdák mindig azt hitték, hogy az alkotás minősége fontosabb, mint hovatarozása. —klzs

KARDOS TIBORCZ

Kegyes hölgy

Alkonyatkor kelek útra. A kaland expresszív és életveszélyes. Tehát nem kaland. Beszédem van Veled, találkozunk kell. Friss szél csap meg az utcákon, ez még erdős vidék, ahol élek. Alig találkozom emberekkel. Hirtelen ismeretlen szédülés fog el, meg kell pihennem. Egy közeli tölgy törzsének vetem a hátam, mélyeket lélegzem. Valószínűtlenül recsegnek-ropognak a fák ágai. Feltámad a szél, az eső is szemerkélni kezd. Esteledik. Nem időzhetek tovább, találkozóra kell mennem. Nem szeretnék várokozni, de képtelen is lennék rá. Váratlanul befordulok egy mellékutcaiba. Alig pislákolnak a lámpák. Nyitott ablak előtt torpanok meg. Sokáig bátorítom magam, reszkette várokozom, aztán mégis benézek. Látni még nem sikerül a félhomályban, inkább csak érzem, hatalmas elfátyolozott ébenfa ágyon fekszel áttetsző köntösben, puha párnák melegében. Légzésed egyenletes. Mindez nem érhet engem váratlanul, mégis az ájulás környékez. Mozdulni, szólni nem merek. Tudom, hogy látsz. És kisvártatva kuncogni kezdesz. Aztán hirtelen elhallgat minden. Vészterhes ez a csönd, szégyelnem kell saját szívdobbanásaimat. Közönségesnek érzem őket, méltatlannak a pillanat teljességéhez. Te szólalsz meg előbb.

— Orcátlansága már-már megnyerő. Mondja csak: mit

akar maga — TÓLEM ? Hiszen ön pusztá fikció. Túl messzire ment.

— Talán, túl messziről érkeztem, Drága Hölgy — szeretném mondani, de csak dadogni vagyok képes. S Te már szólítod is a főudvarmestert.

— Ó, Kedves Emánuel, e furcsa úr az ablakom előtt, kinek ereiben az ősi svéd királyi vérnek cseppje sem kering, zavarja szendergő nyugalmamat! Palástolatlan megvetésünk zálogául számúzzuk őt a sápadt Hold szikláira. Fenséges parancsunkat azonnal végrehajtod! El vele!

Emánuel északi óriás. Felém indul, parancsod végrehajtani. A kétségbeesés vakmerővé tesz, még mindig mozdulatlanul szemébe nézek. Ő szemrebbetés nélkül visszanéz. Közledek. Tekintetem nem is érzékeli. Még hallom egyenletes légzésedet. Zsibbadtan állok. Megadom magam. Beleszipantok szobád melegébe, utolsó leheted szeretném magamba rejteni. Emánuel átlát mesterkedésemen, de ezt már nem veheti el tőlem, egy pihegésnyit tested melegéből... Szemem lehunyva állok. Arcod azonnal kirajzolódik előttem, vonásaid furcsán kislányossá válnak. Orrocskád jobban felhúzni nem lehetne, ahogy durcásan topantasz felém:

— Nohát, hóbortos vándorlegény, hoztál-e elég édességet ajándék gyanánt tündéri Királynéd elé? Felelj csak... Habosroládot, gyömbéres marczipánt...? És új alvósbabát, akit ölelve álmodom még nyugal-

CSÁSZÁR LÁSZLÓ

Pullexia

(Mítörténelmi miniatűr)

A szomszédos Disznóföldön IV. Varacska uralkodott békében és dicsőségben, midőn Pullexia, a bolhák országa, történelmének válságos időszakába lépett.

Az akkor rendezett II. Elefánt Anatómiai Kongresszuson a kedélyek olyannyira felborzolódtak, hogy a békés megoldás lehetetlenné vált.

Mikor Xenapsylla, a Loxodonta Africana Testvérület elnöke, az emelvényen széttépte és megtipporta a rivális testvérület, az

KARDOS TIBORCZ

Szentimentális vers

Eső kopog az alvó városon
A virrasztások csöndje:

Terv szerint

Hová kerültünk:

Bánatos bakák

E téli hajnalon:

Megint

Az éji csapadék kése járja át
A túlélés viseltes zubbonyát.

— masabb lehet? Felelj... Kinek követe vagy...? Miért törtél be palotánkba...?

A kép hirtelen szertefoszlik. Emánuel elért. Érintése hűvös és metsző. Átjár, akár a kés. Fagyos, akár a Hold rideg szikláira, amik közé vetett fenséges kételkedésed. A távoli Földet kémlelem. Jelet remélek Tőled.

Elephas Maximus (EM) által a felépítendő elefántról készített tervrajzot, a kongresszusi teremben vér folyt. Az ellentétek kibékíthetetlenek és lényegbevágók voltak. A testvérületi tagok egymás torkának ugrottak. A viszály mibenlétét érzékelteendő elég néhány példát említeni. A Loxodonta Africana (LA) harci elefántja észak felé, az égre tekintett, homloka meredek, fülei viszonylag kicsik és háromszögletűek voltak és zápfogai 24 zománclemezből álltak.

Az Elephas Maximus (EM) munkaelefántja dél felé fordult oszlop lábain, a földre sütötte apró szeméit, homloka erősen gömbölyű, fülei hatalmas legyezők és zápfogai 12 lapúak voltak.

Miután a két testvérület parazitának nyilvánította egymást, Pullexia két LA és EM nevű birodalomra szakadt és a fejlődés más-más útjára lépett.

A két uralkodó, Xenapsylla és Gallinae vezetésével megkezdődött az építőmunka.

EM-ben a munkaelefánt bolhareliefekekkel díszített kövekből épült.

A hatékonyság érdekében fejlődési reformot vezettek be, és a szaporodást tervszerűen irányították.

A szaporításra alkalmasnak ítélt egyedeket egymásra hangoztították és illatanyagokkal szerelték fel, majd felmelegítve életre hívták az imágókat. Ők első látásra egymásba szerelmesedtek és sörtéiket össze-

fonva járultak a talpazaton álló mûgazdaállat, a Vemhes Ugató Kutya elé. (Bár a bolhák nem feltétlenül gazdaspecifikus állatok.)

Itt először szívó szájszerveiket egymáshoz érintették, majd közös kupából ittak a kutya oldalára szerelt csapból csordogáló vérből, amit egyébként EM legfőbb kereskedelmi partnere, Disznóföld exportált számukra.

A nőtény ezután a hím hátra ült, és megkezdődött a pázás. A peték a mûkutya faránál felhalmozott szerves anyagba hullottak. Miután elérték a bábállapotot, jégverembe kerültek és gubóálmot aludva várták, hogy üssön az órájuk.

A munkára kiszemelt imágók sorsa merőben másként alakult, mint a párosodásra kijelölteké.

Őket a munkaerőszükségletnek megfelelő csoportokban melegítették fel, majd célszerszámokat szereltek rájuk. A vékony drótból készült eszköz gátolta őket az ugrálásban, és lehetővé tette, hogy fényszórókkal irányítva — hiszen köztudott a bolhák azon adottsága, hogy a fényforrástól távolodnak, bár pontszemeikkel képet nem érzékelnek — a faragott köveket a kívánt helyre vonszolják. Szabad idejüket üvegbúra alatt töltötték, ami szintén mérsékelte ugráló kedvüket.

LA-ban a fejlődés a szükségleteknek megfelelően más irányt vett.

Ők az elefánt felépítését csak úgy vélték üdvösnek, ha képét apró táblákra pingálják, amiket

HERTA MÜLLER

Csak úgy remélni, az is bűn

Beléptem a szobába. A levegő meleg volt. Mintha sokan lettek volna ott. Ébren az éjben. Mintha sokat beszéltek volna. Nem egymással. Mindenki magában. Fehér volt a méz a falon. Nem akartam semmi fehéret érinteni. Egy szeg állt ki a falból. Csuszon. Mintha a feje és az én fejem egy pillanatra ugyanaz lenne. Félrenéztem. Semmi sem függött a szegen.

Valami megváltozott a szobában: az ágy. Frissen volt áthúzva. Fehérrel. Volt valami bűnös ebben a fehérben.

Ez álom. Az álom bűn. Olyan homályos. Olyan tiszta, hogy maga is dolog. Hogy élettelenül és élesen a hatalmába kerít mindent.

Semmi sem gondoltam. A bűn azonban gondolt egyet. Fejemre hullt.

Zsiráfok fekete kavicsokból. Középuitt fehérek. Szarvasok fehér kavicsokból. Középuitt feketék. Szállnak. Zuhannak. Agancsbozotos. Találat a fekete. Találat a fehérbe. Hely-

benmenekvés. Fönn a sínek, kifelé Berlinből. És nem messze a fal. És a fal túloldalán katonák, mint vadászok. Lábuajtól a szemgolyóig, milyen kicsi az eltávolodás egy személyen belül: a kereséstől a megtalálásig. A lövéstől a kinyújtózásig. A kötelességtől a bűnig. És az innenső oldalán a falnak Kreuzberg, tarkább hullámveréssel és fájdalmas kijárással a kietlenségbe.

Egyik délután vettem magamnak egy falragaszt. »Minden ember idegen. Majdnem mindenütt«, állt rajta. Az eladó nevetett a kis boltban, amelyben tegezódik Sartre és Dutschke, Dél-Afrika és Nicaragua. Az eladó hallotta idegen kiejtésemet. És én azt mondtam: a plakátot ajándéknak szánom. Vagyis hazudtam.

De az »idegen« szónál nemcsak magamra gondoltam. Hanem a »kisebbség« szóra. Az államokat képviselő kevesek mellett elvégre ott a sok kisebbség. Egész népek képviseltetnek befelé és kifelé egyaránt hamisan. És a sokak kisebbségében megintcsak kisebbségek. És ahol két ember van, ott az egyik ki-

sebbségben van. Ahol pedig csak egy van, ott ő maga a kisebbség mindazzal szemben, ami napjait kiteszi. S mivel magányos, meg nem állhat.

Eichborndamm. Apám, az SS-katona nyomában járok. Archivum. Temető a polcokon. Szürke skatulyák, fehér ereszettel. Márványtörmelék és tömegsírok.

Az ember a váróteremben öreg. Kicsi, és túl nagy keze van. Félek, nem, tudom: saját tetteiről vár felvilágosításra. Cipője orrával taktust ver az asztal alatt. Szabályosan és szaporán. Hangtalan, mégis induló.

Kaktuszok az ablakban. Tüskésen és biztosan az átlátszó állványokon. Mint egy csontváz.

Szavak szorongatnak: pánccélo, felderítés, gránátos, katonakórház. »A legvégsőig ott volt«, mondja a férfi az asztal mögöl.

Az emlékezés. Összekapkodott idő bennem. Nézem a fényképet, amelyet apám a harcmezőkön át küldött, mint katona. Nem hely az, ahol áll, hanem maga a háború, a legkisebb térben.

Egy út, nyugtalan végű lombokkal beszélve. A tenyérnyi fotóból szél csap meg. És az út összeszűkül. Elvékonyodik apám háta mögött, csillog a sárban. Lehetne önozott koporsó. Csak sötét.

A katonaköpeny súlyos, mintha ugyanabból a sárból szabták volna. És a gallér rovásírása fölött a fiatal arc. Kemény mint egy sisak, átváltzóban. Ilyen arc.

Sötét bolt egy kis utcában. A kirkatban több por, mint holmi. »Hagyatékok. Felvásárlás és eladás« — ez áll a cégtáblán. Az egyik rúdon ruhák. Nadrágok, szoknyák, kabátok. Sötét színek. És amikor a kacsok egy pillanatra felfénylenek, a varrásokban a cérna, drót. Semmi, ami a viseléskor a bőrhöz idomulna. S hozzá még a súly. Nem a külső, a majdnem mértani és a hatalomhoz való viszonyától hideg, mint apám katonaköpenyének súlya. A nehézkedés, amely a testet nyomorítja. Egyedülivé és áttetszővé, mígnem beleévődik a hullamerevség. Igen, ismerős ez számunkra a különféle légerekből, túlélni a ruhát.

Aztán a szó, »német«. Hallom magabiztosságát. És nem veszem komolyan, a szót. És mégis. Amikor Klaus Barbie a tárgyalóteremben a képernyőről a szobámba nevet, átjár a hideg.

A földalatti ülései fölött egy kép utazik az alagútban. Rajta női fej. Hajcsavarókkal. A fej fölött ez áll: »Egyszer én is szívesen odatartanám a fejem«. Reklámba torkolló fenyegetés. Ki agyalhatta ki. Rikító és sápadt, forró és hideg képek innen és onnan. Hogyan hasonlíthatom össze azt, ami annyira

folytatás a 4. oldalon

KARDOS TIBORCZ

Kötetlen átok

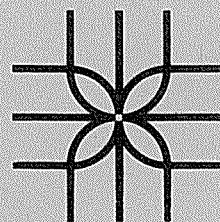
Melindának

1.
Forralt remény
Ha így vigaszt találhat
A könnyelábadt fullánkocka tövén
Az árnyék zavaros vizét
Fodrozza meg csupán
Az odu érintetlen
Giz-gaz lepi
S a bejáratnyi fény
Ahogy a fájdalom lobog
Csak üzenet

A kikövezett útról

2.
Barátaim
Kitűzött kábulat ez álom
Átlényegült a táj
És mégis ő övez
Kenyértörésre mint került
E csarnok elmúlható terében
A túlvilági balzsam
Kormozott üvegcserep
A fénytörés örvényes ingoványa
Mint szórja átkait
Korallt
Úzott futónövényt
Foltozott kiskabátot
Tanácsos Esdekelni

3.
Hát elkövetjük ezt
S a hangulat varázsa
Foszlányokat sodor
Pihenni vágyó lábnyomunk elé
Hát ennyi csak
Pedig: ha elkövetni
Volt a cél:
Úgy elkövetjük:
Ezt is ...

az e célra kiképzett bolhák egymás nyakába ugrálva illesztenek össze és tartanak.

Így ők is fejlesztési reformra kényszerültek.

Bár a szaporításra ítélt bolhákat szintén egymásra hangolták, ők töviseiket felborzolva mentek a mûgazdaállat, a Vemhes Doromboló Macska elé, ahol nem egy, hanem két kehelyből ittak és nem szívó szájszerveiket, hanem páratlan szuronyaikat dörgölték össze. A vért pedig Békaföldről importálták.

A munkára kiszemelt imágók felkészítése gyökeresen más volt. Őket szintén a munkaerőhelyzetnek megfelelően csoportokban melegítették, majd célszerszámokkal szerelték fel.

Akik a festésre bizonyultak alkalmasnak, azok páratlan szuronyuk helyett finom kis ecsetet

kaptak. Akik a táblatartókhoz kerültek, azok hosszas gyakorlatozással, izomerősítő gyakorlatokkal készültek majdani nehézség feladatukra.

Szabad idejüket üveg alatt töltötték, ahol pingálhattak és a kondicionáló terem izomerősítő gépein tehették próbára erejüket.

Az egyéb feladatra választottak felkészítése némi hasonlatosságot mutatott.

A Lesők pontszemei elé lencsét szereltek, amin keresztül figyelték az ellenséges elefánt gyarapodását. Munkájuk fontos volt, hiszen egyik testvérület sem engedhette meg magának, hogy a másik építménye magasabbra emelkedjék. Ez okból a terveket többször módosították. Főként az agyarak terebélyesedtek.

A Harcosok szuronyát rend-

szeresen élesítették, a Hirmökök ugróképességét az Ugróiskolában kombinált gyakorlatokkal a bolháképesség legvégső határáig fejlesztették.

A Kiabálók szívó szájszervük helyére telepített szócsovukon »Paraziták! Paraziták!« kiabáltak az ellenfélnek, munkájukat zavarva.

Disznóföldről özönlött az import kő, Békaföldről az import festék és mindkét helyről hordószámra a vér.

Ám a sors útjai kifürkészhetetlenek.

A történelem viharából, sötét útvesztőiből barbár törzsek törtek Pullexiára.

Hallva az elefántok hírért, északról betörték az elefánttetveket, délről a vándorpatkányok, nyugatról a hiperparaziták (akiket a

történetírók bolhatetvekként is emlegetnek).

Az elefánttetvek vastagon telepedtek az építményekre, elcsúfítva azokat, a bolhatetvek a bolhákat tizedelték meg, míg a vándorpatkányok az elefántok talpát rágták szét.

Így omlott össze Pullexia, így dőltek le az elefántok.

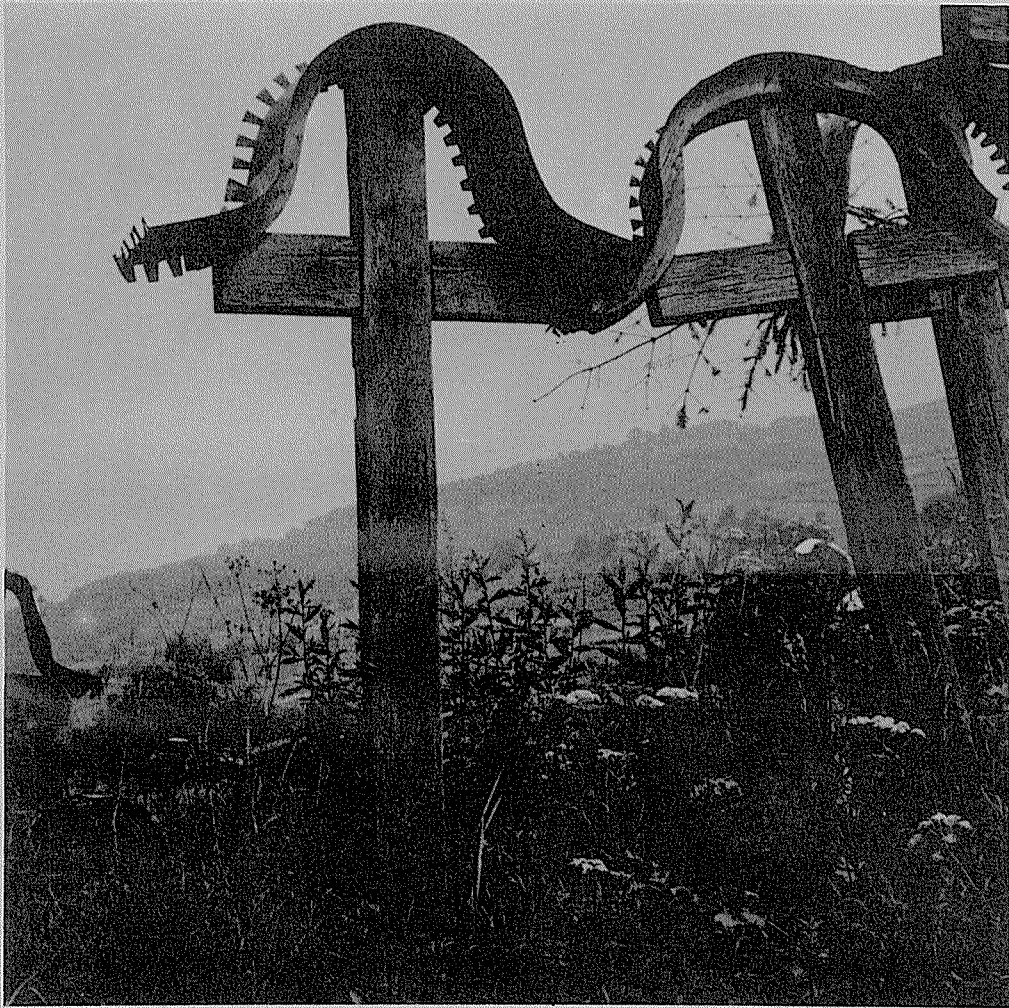
A maradék bolhaság a vándorpatkányokra telepedve menekült, hiszen a bolhák nem gazdaspecifikus állatok. Kozmopoliták.

Ma már csak az elefántromok láthatók, Disznóföldtől egynapi járóföldre. A malacok kedvelt kirándulóhelye.

Mellékletünket Pándy-Szekeres Dávid fotói illusztrálják. A kanadai magyar fényképész munkáit eddig Franciaországban, Kanadában, Angliában, az Amerikai Egyesült Államokban, Magyarországon és az NSzK-ban mutatta be, egyéni és közös kiállításokon. Elyerte az »Association Nationale de l'Art Photographique du Canada« aranyérmét (1982), díjat nyert a budapesti (1982) és sárlati (Franciaország, 1985) audiovizuális fesztiválon, a párizsi »Dotation Tamron 1986« kitüntetésében részesült. Az itt látható fényképeket az *Úton Erdélyben*, *Elhagyott baranyai templomok* és az *Ők is emberek* sorozatokból válogattuk.

GALÉRIA
M

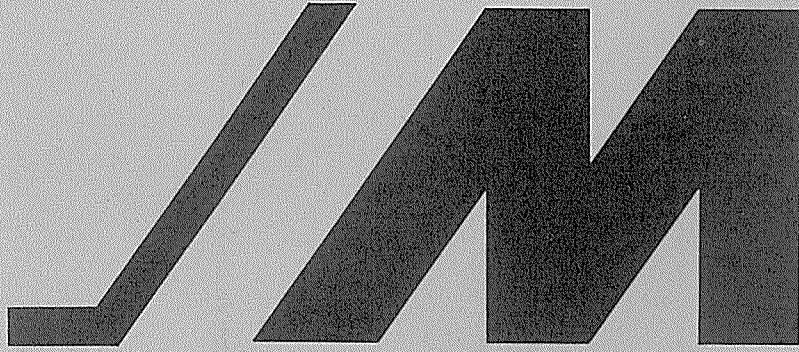
Rolf BOSSERT romániai német költő, 1985 őszén települt át a Német Szövetségi Köztársaságba. 1986 januárjában öngyilkos lett Frankfurtban. Posztumusz verseskötete: »Auf der Milchstraße wieder kein Licht« (Berlin 1986).

CSÁSZÁR László Amsterdamban él, a budapesti »Jelenlét« című egyetemi lap egyik szerkesztője volt. 1986-ban Kardos Tiborcczal »Hangár« címmel hangos folyóiratot indított. Írásai nyugaton többek között az Új Látóhatárban és a Szivárványban jelentek meg. KARDOS Tiborcz színész és rendező. Amsterdamban él. Verseit legutóbb az Új Látóhatár és a Szivárvány közölte.

Herta MÜLLER 1953-ban született Romániában, Temes megyében. 1986 tavasza óta Nyugat-Berlinben él. Legújabb kötete: »Barfüßiger Februar« (Berlin 1987). Az itt közölt szöveggel köszönte meg a szerző Darmstadt város Ricarda-Huch-díját 1987. június 17.-én. Eredetije a *Die Zeit* 1987. június 27.-i számában olvasható.

SZÓCS Géza utolsó kötete »A szélnek eresztett bábú« (Budapest 1986). Megjelenőben: »Az uniformis látogatása« (New York 1988).

TÁBORI A. Zoltán alig néhány hete szűnt meg egy nyugat-német menekülttábor lakója lenni. Nyelvész és újságíró.

CSÁSZÁR LÁSZLÓ

Haralambus Disznóföldön

(Műtörténelmi miniatúr)

IV. Varacska idejében történt. A határvidéken, egy kőhajításnyira a sündisznók előretolt helyőrségétől, őrzőpatán csörtető varacska disznók három foglyot ejtettek. Pengeéles agyaraikról lehúzták a védőkupakot és megkettőzött éberséggel a Nagy Király elé, a királyi kutyáiba vonzolták őket.

Három rúgkapáló csecsemő volt, a Haralambus ikrek. IV. Varacska megsejtelte az apróságokat és kettéroppantotta a szájában tartott makkot. Megpecsételődött a három határsértő sorsa! »A Nagy Muraközi áldozati vályújában csörgedezzen a vérük!« — rőfögte. Megszokott medrében folyt a szertartás és az áldozatok vére. Ám amikor az áldozatot bemutató ecsetfűlű disznók a harmadik, mélyen alvó csecsemőhöz léptek, kitört a vihar. Felhőszakadás zúdult a vérszagra és a várható lakomára összesereglett disznókra, és amikor egy közeli ólba csapott a villám, kitört a pánik. A félelem tövise fúródott a visítva fetrengő tömegbe. Ám az ecsetfűlű disznók nem azért viselték megtisztelő hivatalukat, hogy az efféle jeleket könnyűszerrel meg ne fejték.

Ünnepélyes külsőségek között, tiszteletteljes nyihogások után kinyilatkoztatták a Nagy Muraközi parancsát, aki fogai összekocantásával ekképp nyilatkozott meg: »Megüti a doboc, ki agyaráit eme kisdedre emeli! Rút dolog alvó élőlényt feláldozni és felfalni! Majd ha bársonyos bőrén kiserked a serke, megehetitek! Kiadósabb lesz!« — hangzott a szabad fordítás.

Így menekedett meg a harmadik, immáron egyetlen Haralambus a halálos veszedelméből. Ám mit sem sejtve hortyogott tovább. A megnyugodott falka az eljövendő pompás lakomára gondolva, megérdemelt pihenőjére vonult vissza.

Szeszélyes volt az időjárás akkoriban Disznóföldön, sűrűn csapkodott a villám. Változtak az idők is. Más szelek fújtak.

A Nagy Muraközi szinkrontolmácsolt parancsainak értelmében fokról-fokra változott a lassan és egyre hortyogva cseperedő csemete státusa is.

1. Parancs: »Lakályos kutyáit emeljétek föléje, hogy bőre ne kergesedjen meg a változékony időben, és harci agyarakat könnyebben hatoljon húsába!«
2. Parancs: »Kutyácaja mellé túrjátok dagonyát, és időnként hempergessétek bele, hogy kényes szaglások ne tiltakozzon elviselhetetlen bűzét érezve!«

3. Parancs: »Ékesítsétek fel! Öltöztessétek sertebundába, fejére ormányszerűen megnyúlt orrot, háromszögletű, szőrös fület, félelmetes agyarakat, farára bojtos farkat illesszettek! Ormánykorongját ápoljátok, sertéit kefélgessétek, és pengeéles agyaráit élezzétek naponta! Így pompás ízlésű nem irtózik majd eme randaság láttán!«

4. Parancs: »Választékosan és bőségesen tápláljátok! Tömjétek bendőjébe a legfinomabb falatokokat! Etessétek vakonddal, földigilisztával, makkal, gombával, fiatal pocokkal! Legféltebb csemegéteket, a hadifoglyokból készített sündisznópecsenyét se sajnáljátok tőle! Így lesz omlós és tápláló a húsa!«

És a parancsok meghallgatására találtak. Szellemükben sűrűgtek-forogtak a disznók a még mindig alvó és serdüülő Haralambus körül.

Egyszer csak beköszöntött az ős, a párosodás ideje. Eközben IV. Varacska világszép lánya, Cucuna királykisasszony, süldőkorba lépett. Első görgésének ideje elérkezett. Izgatottan várta a falka a párválasztást. Ám ekkor kínos malőr történt. A hordóderekű Cucuna a hortyogó Haralambusra vetett szemet. Naphosszat tükre előtt billegett, nyugtalanul járt-kelt, étvágytalan lett, sajátosan rőfögött és rohamosan fogyott.

Mindig csak Haralambuson akart lovagolni. Még aranygyűrűjét is lovagja lábujjára húzta. Nem fért a bőrében. Mit tehetett szegény IV. Varacska király, ki megözvegyülvén leánya szeszélyeinek volt rabja. Megtanácskozta a dolgot tanácsadóival, az ecsetfűlű disznókkal.

És a következő vihar után az ecsetfűlűek lefordították a 6. Parancsot: »Én, a Nagy Muraközi, kiválasztottam Nagy Királyotok, IV. Varacska eljövendő méltó utódját! Az Idegen Hortyogót találtam rá érdekesnek, vezesse közös dagonyába csodaszép királykisasszonyotokat, Cucunát, s majdan ő lépjen Nagy Királyotok örökébe! Így akarom!«

Lázasan készülődött a falka a fényes menyegzőre. A környéken mindenütt felharsant a hortyogás. Díszbe öltözött süldők gyakorolták köszöntőjüket.

Cucuna is készült. Izgatottságtól sápadt arcát fátyol keretezte. Megigazította háromszögletű füleit a koszorút.

Megkezdődhetett az ezerédes esküvő. Cucuna ellibeggett a lakomára önmagukat sütő disznók között és szűzi szeméremmel belépett a Haralambus fölé épített kutyácaiba. S Haralambus halhatatlan hortyogása elvegyült a királyi nászt köszöntő falkáiban.

SZÓCS GÉZA

A REJTETT HATALMAKRÓL

ROLF BOSSERT: Életemből

1977 szeptember 24
nós vagyok két gyereke van feleségem német nyelvet tanít idegen nyelvként akarcsak jómagam egy háromszobás lakás két szobájában lakunk a kisebbik szoba hét egész nyolcvanhét négyzetméter a közepe kilenc egész nyolcvankilenc a nagyobbik tizenhárom egész hatvan kilenc ez az a szoba amelyikben nem lakunk be van zárva általában üres de télen egy öreg házaspár költözik oda így takarékoskodnak szülőfalujukban a tüzelőfával hétoégén gyakran ismeretlen családok keresik fel őket gyerekestől a kicsiknek jót tesz a hegyi levegő a lakás ugyanis egy szép hegyvidéki üdülőhelyen Bussteni-ben található a konyhát a fürdőszobát meg a klozetet rengetegen használják a napfény csupán a balkont éri de ez a harmadik szobából nyílik ahová nem tehetem be a lábam írta a lakóbizottságnak a néptanácsnak a helyi újságnak több elvtársnál voltam kihallgatáson most verset írok kimondhatatlanul bízom a vers hatalmában

1977 december 21
a fenti szöveg kiadatlan az öregek tegnap kétszobás lakást kaptak kezembe adták a harmadik szoba kulcsát ami azt bizonyítja hogy a kiadatlan versek is módosíthatják a valóságot amelyből ihletődtek írok még

Rolf, borzasztó ez. Vajon ki írt verset arról az estéről, amikor átzuhansz majd az ablakon, érthetetlenül, és súlyosan, mint a bölények, akiről azt lehetne gondolni: olyan sérthetetlenek, hogy még a szakadékban sem zúzódnak szét, vagy a frankfurti utca kövezetén;

kinek a keze vethette papírra halálot, miféle látomás rajzolta meg előre sorsod zuhanásba hanyatló ívét? Ki bízott annyira, minek a hatalmában?! Miféle vers vagy forgatókönyv, miféle szereposztás lehetett ez, mely egyszer csak fölemelt téged az ablaknyílás magasságába, s te ott találtad magad az utca fölött, rémülten, magányosan, dublőr, sisak és bandázs nélkül?!

Én is bízom a költészet hatalmában.

Az alázuhant költő, felsőtestével félig kiemelkedve az aszfaltból, egyenesen karcsapásokkal végigúszik a frankfurti Kiefenstrassén, folyton kibebedve, sárga cipői is elő-elővillannak még az aszfaltból, ahogy úszik, míg végül elnyeli őt a távol, vagy maga a föld. Éjjel a mezőn halod majd néha a fűtatását, ahogy föltápszkodik és lerázza magáról a göröngyöket.

Addig fog úszni, amíg megtalálja majd a bölénycsordát.

különböző. Két ország, akár két szem, sohasem érintkezik. Általam sem.

Tétován mutatkozik a tavasz. Mintha a kalendáriumban nem is volna már nyár az esők mögött. Hirtelenkék és fehér az orgona. Holnap pedig már barna. Virágzás és hervadás: ugyanaz különböző színekben.

És amit még a bőrömmön érzek, mint borzongást, Románia virágzó rétei. Néha, mivel ebben az országban nincs összetartás az emberek között, a táj együttérzését kívántam magamnak.

Erdőhalált, mint polgári engedetlenséget. De még a diktátor közvetlen környezetében sem akad egyetlen szál fonnyadt levél. És a Fekete-tengernél, ahol a diktátor lefoglalta magának a nyári partot, kékszemű alázattal nyaldossa a víz a homokot. És a napfelkelte, éj plusz parázs, giccses akár az ő ízlése. És a szőlést, hogy egyszer majd belepi a por, az iszonyatosat, naponta szaván fogtam.

És azt, hogy egy ember egy egész nép gondolatát kioltja, nem megigézó lényével, hanem egyetlen apró fogásokkal,

melyek hétköznapoknak tűnnek, mind tisztábban láttam. És egyre kevésbé fért a fejembe.

És hogy egy egész nép pótbírákra les, a diktátor testét megmerevítő halál és az őt a trónjáról egy ujjal lefricskázó Gorbacsov között. És mindkettőt anélkül, hogy maga bármit is mozdítana. Mikor éj borul az országra és a helyszín mindenki számára megközelíthetetlen, akkor kell megtörténnie. És a következő reggelen magabiztos hírként kell tündökölnie az ország fölött.

Csak úgy remélni, az is bűn.

Csak úgy várni, és magadra nem gondolni. Vagy csak magadra.

Amire nem szűnünk meg gondolni, az nem emlék. És nem múlt az eltávolíthatatlan kolonc. Néha van erre a nyelven valami, majdnem egy szó. Máskor csak hallgatás az ínyem mögött.

És éjszaka, alvás gyanánt, sűrű és pontos képekben a magammal hozott országot hajszolom a testemen át.

Fordította
TÁBORI A. ZOLTÁN